

SVOBODNA SLOVENIJA

"ESLOVENIA LIBRE"

GLASILO SLOVENCEV V JUŽNI AMERIKI

VICTOR MARTINEZ 50
Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 260254

Año (Leto) VI.

Buenos Aires, 1. marca (marzo) 1948

CORREO
ARGENTINO
(Procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Nº (Štev.) 5.

LA CRISIS DE CHECOSLOVAQUIA

Cuando en el año 1945 formóse el primer gobierno de la recién liberada Checoslovaquia, en Kosice, al Este de Eslovaquia, debióse pensar en la creación de una nueva República. No había aun Parlamento, ni podía pensarse tan prematuramente en la realización de votaciones legales para constituirlo, pues, era menester elegir antes la Asamblea Constituyente, cuya misión sería imprimir un carácter al novel Estado. Por ello, el Gobierno Nacional se constituyó en base a un Frente Nacional, en el cual tomaban parte todos los partidos políticos. Además, los integrantes de este Frente Nacional convinieron que la Asamblea Constituyente debía terminar sus tareas en el lapso de dos años, cumplido el cual, aun en el supuesto caso de no haber cristalizado los propósitos que determinaron su creación, debía procederse en la primavera de 1948 a nuevas votaciones. Esta decisión fué tomada considerando que, una vez transcurrido ese plazo, la situación política estaría aclarada y los ciudadanos podrían, serenamente e inspirados en ideales comunes, reorganizarse en partidos.

En las votaciones para la integración de la Asamblea Constituyente, que tuvieron lugar en el año 1946, los comunistas obtuvieron la mayoría de las bancas existentes. En consecuencia, se transformó así el Partido Comunista en el más fuerte, no por estar mejor organizado ni por tener más adeptos, sino porque se le unieron todos aquellos que, durante la ocupación alemana, fueron colaboracionistas, "kislings" o vendepatrias, quienes intentaban, cobijándose bajo el manto comunista, eludir los castigos que su traición imponía.

La situación se presentó completamente distinta en la primavera de 1948. Entre numerosos grupos de pueblos, especialmente entre los jóvenes, aumentó en forma ostensible la oposición al Comunismo: Los pueblos cultos son los que notan con mayor nitidez las intrigas del "kominform" y la falta de sinceridad de Moscú. Múltiples observadores anuncian ya la caída del Comunismo, siempre que las votaciones se realizaran en comicios libres.

Desgraciadamente no sucede lo previsto, pues las noticias de Praga anuncian que el Partido Comunista se acaba de adueñar del poder. Por tal motivo, lógico es pensar que el acuerdo de Kosice carecerá de valor, pues aunque se llegue a las votaciones, éstas no serán sino una simple farsa. Este golpe de Estado ejecutóse cumpliendo órdenes y siguiendo directivas de Moscú; Checoslovaquia era única nación del este de Europa que se mantenía fuera del círculo de hierro soviético.

El nuevo gobierno clausuró de inmediato las fronteras occidentales, y las sometió a una vigilancia rigurosa... ¿Qué significa ésto? Se fortalece cada vez más la convicción de que los soviéticos se apresuran a cumplir sus planes para Europa, llevándose lo más lejos posible, pero tratando siempre de escapar a la posibilidad de un conflicto ar-

mado, al cual no están todavía suficientemente preparados para sostenerlo. En los Estados Unidos de Norte América, especialmente, es muy firme la idea de que Moscú considera factible someter políticamente, durante este año, algunas regiones de Europa bañadas por el Atlántico, sin necesidad de valrese para ello de una guerra. Si los soviéticos lograsen ésto, tal vez ofrecerían al resto del mundo los diez años próximos de paz.

Esta aseveración habría sido demasiado aventureada hasta hace poco; pero los hechos de Praga, suscitaron fundados y graves temores en Italia, Francia y Austria. En abril habrá votaciones en Italia: de lograr el triunfo la izquierda, se repetirá el triste caso de Checoslovaquia. En Francia, el día después del golpe mencionado, Bidault se vió precisado a declarar que su nación jamás sería comunista. En Viena, en cambio, se apresuraron los socialistas a aclarar que no serían jamás sobornados por la quinta columna comunista.

Durante la sangrienta guerra de los años 1939-1945, el fascismo clamaba que: "Europa será fascista o perecerá!". Cayó el fascismo y Europa subsiste. Ahora es el comunismo quien declara a todo el mundo una guerra de nervios: "Todo el mundo será comunista o perecerá!"

Si Rusia ocupara en la actualidad,

una tras otra las naciones europeas, no haría sino repetir la obra de Hitler cuando preparaba la segunda guerra mundial. En esta forma Moscú quebraría, con su imperialismo mundial, la democracia americana, que por dos veces ya llegó a los campos de batalla europeos, por haber sido atacada, pero nunca en carácter de invasora. El imperialismo soviético intentaría lograr, con su ataque, que la Europa esclavizada le proporcionara, durante los diez próximos años, los armamentos modernos necesarios para intervenir en un eventual conflicto armado.

Los cálculos fascistas fallaron al afirmar que Europa sería fascista o perecería. Los planes comunistas tampoco serán realidad, pues no es cierto que: "El mundo será comunista o perecerá!" La estructura del mundo no se apoya sobre los cálculos de la sabiduría común. Hay aún otra razón para comprender erróneas las consideraciones comunistas: toda Europa Central celebrará este año el centenario de la revolución de marzo de 1848, que motivó la caída de su sitial del conductor europeo Metternich, aunque es oportuno recordar que bajo Metternich se gozaba de mayor libertad y hacia menos esclavitud que bajo el actual régimen de Stalin. Cuando en el año 1939 Hitler invadió Checoslovaquia, todos se preguntaban si la misma podría zafarse de su puño. Checoslovaquia dió la respuesta. Confiamos en que Stalin tenga ya igual respuesta, cuando levante la última celda junto a las olas del Atlántico.

tika, ne da bi prišlo zaradi tega do vojne. Ko bi sovjetti to dosegli, bi lahko ponudili mir drugim delom sveta vsaj za prihodnjih deset let. Pred kratkim se je zdela taka presoja prenagljena; dogodki v Pragi pa so že izzvali velik preplah v Italiji, Franciji in Avstriji. V Italiji bodo v aprilu volitve in če levica zmaga, bo tam nastalo isto, kar je sedaj v Češkoslovaški. V Franciji je sam Bidault moral naslednji dan po praksi križi izjaviti, da Francija nikdar ne bo komunistična, na Dunaju pa hitro izjavljajo socialisti, da se ne bodo dali spodnesti po komunistični peti koloni.

V letih krvave vojne 1939-1945 je fašizem vzlikal, da mora biti "Evropa fašistična, ali je pa ne bo!" Fašizem je padel, Evropa pa je še obstala. Komunizem izvaja sedaj po vsem svetu takozvano "mrzlo vojno" rekoč: "Ves svet mora biti komunističen, ali ga pa ne bo!" Kajti če Moskva sedaj zaseda eno evropsko državo za drugo, tedaj dela sicer isto, kar je delal Hitler, ko se je pripravljal na drugo svetovno vojno; vendar Moskva dela to, da ruši "svetovni imperijalizem" ameriške demokracije, ki je že dvakrat prišla na evropsko bojišče napadenia in ne da bi napadla. Sovjetski imperijalizem hoče zasesti Evropo zato, da bi se nato 10 let z vso zasluženo Evropo mogel postaviti v tekmovanje, ki je potrebno za najmodernejše orožje v novih vojnah.

Račun fašizma je bil že zgrešen, ko je trdil, da mora biti Evropa fašistična ali je pa ne bo. Načrt komunizma bo propadel, ker nires, "da mora biti svet komunističen ali ga pa ne bo!" Kajti temelji sveta ne slone samo na računih navadne modrosti. Pa se zaredi nečesa je račun komunizma zgrešen: vsa Srednja Evropa bo letos slavila stoletnico marčnih revolucij v letu 1848, ko je padel s svojega kozla kočijaž Evrope Metternich. Pa je bilo pod Metternichom mnogo več svobode in manj sužnosti, kakor pa je sedaj pod Stalonom. Ko je Hitler leta 1939 zasedal Češko, se je svakdo vprašal, ali se bo Češka kdaj še dvignila izpod takih pesti. En odgovor že imamo in zato zaupajmo v odgovor, ki ga bo dobil Stalin, ko bo zgradil zadnjo jeko ob obalah Atlantika.

SLOVENCI V MAR DEL PLATA

Kaj naj vse to pomeni? Vse bolj se vsiljuje prepričanje, da sovjetti zelo hite s svojimi načrti v Evropi. Šli bodo z njimi tako da leč in do tiste točke, na kateri se jim ni bati, da bi zaradi tega sledil oborožen spopad in to tedaj, kadar tega oni ne bi še smeli tvegati. Zlasti v Združenih državah Severne Amerike se vzdržuje mnenje, da računa Moskva s tem, da lahko še letos izvede zasedbo nekaterih delov Evrope do Atlan-

Tu je nas Slovencev 25, Poljakov 20, Italijanov 8 in trije Hrvatje. Smo v letoviškem kraju, z katerega pravijo Argentinci, da je najlepši kraj te dežele. Stanovanje imamo lepo, smo v malih barakah po 6 skupaj, hrana je dobra. Manjka nam samo cerkev. Do najbliže cerkev imamo 35 km. tako, da bodo nedelje zelo dolgočasne brez svete maše. Upamo pa, da bomo dobili avto za prevoz k maši. Zaposleni smo pri javnih delih ministrstva za javne dela.

Možički na vrvici

Pred nami begunci se je v Argentini že naselilo v zadnjih 30 letih kakih 20.000 Slovencev. Velik del je iz slovenskega Primorja, precej jih je iz Prekmurja, so pa tudi iz vseli najrazličnejših krajev Slovenije.

Po prvih stikih z njimi smo videli, da jih je precej, ki so lepo prijazni, govore kot sami mislijo in sami presojajo. Dogodek v domovini in v svetu trezno in pametno gledajo. Pa tudi nas begunce in našo usodo razumejo ali si vsaj pribadevajo, da bi jo razumeli.

Več kot polovica jih pa je postala povsem svojevrstna: prenehali so misliti s svojimi možgani. Nič več ne uporabljajo zdrave naturne slovenske pameti, ki so jo prinesli s seboj iz domovine in ki bi jim bila lahko v ponos. So kakor možički na vrvici, ki dvignejo roko ali pokimajo z glavo, kadar nekdo potegne za vrvico. Če potegne na rightho pokimajo malo, če bolj potegne bolj pokimajo. Pa tudi na glovo se postavijo, če jim to ukaže tisti, ki drži za vrvico.

Pravite da ni tako? Kar poglejte:

V Sloveniji in v vsej Jugoslaviji je sto tisoč ljudi v zaporih, na prisilnem delu, v koncentracijskih taboriščih. Proces se vrsti za procesom, obsodba za obsodbo. Vrše se prisilna preseljevanja, ljudje skušajo bežati preko meje itd. Po normalnih pojmih je to nasilje, diktatura. Komunistični agitatorji pa tu v Argentiniji potegnejo za vrvice in možički vpijejo: "V Sloveniji je svoboda, v Jugoslaviji je svoboda, živila svoboda!"

Znaci in sorodniki pišejo tem možičkom iz domovine: "Samo slab koruzni kruh jemo, draginja neznašna, nič ne moremo kupiti, davki nas uničujejo, stradamo itd. Pa zopet se napne vrvica in možički razglašajo: "V Titovini se vse dobi, vsega je dovolj, ljudje živijo sijajno, sedaj še vedo kaj je sreča in blagostanje!"

Nobena skrivnost ni, da Jugoslavija pošilja v Sovjetsko Rusijo mast, moko, stroje, industrijske proizvode in razne druge predmete, ki bi jih sama krvavo rabila. Rusija pa nič ne da in le jemlje, četudi prebivalstvo v Jugoslaviji strada. Pa vrvica se krepko napne, možički poskočijo in kar zaplešejo od navdušenja ter kričijo: "Živila Rusija! Ta je zaščitnica malih narodov! To je edina zem-

lja, ki skrbi za Jugoslavijo! Živel oče naredov Stalin! Živila naša velika dobrotnica Sovjetska Rusija!" In možički poskakujejo od navdušenja...

Vsi vemo, da je pod smrtno kaznijo zabranjeno v vsakem komunističnem režimu, da bi delavec strajkali, pa če so njihove zahteve še tako upravičene. Tako je tudi v Jugoslaviji. Na povelje mora delavec ure in ure delati udarniško, brezplačno. OZNA zasleduje vsak njegov korak, vsako njegovo besedo in gorje delavcu, ki kaj kritizira ali zabavlja. V Argentini pa so strajki dovoljeni; vsako naduro, če jo hočeš delati dobiš dvojno plačano? Policia se za tebe ne zmeni pa stanuj kjer hočeš ter kritiziraj in zabavljam kolikor hočeš. Po zopet se napne vrvica, možički poskočijo in dokazujejo: "Strašno! Grožno! To je fašizem, kar se godi v Argentiniji! To je nasilje! Glejte Jugoslavijo! Tam je svoboda, raj, sreča...! Živijo Tito!"

Pa so bili ti možički tudi organizirani. Imeli so svoja društva, dvorane, premoženje, tradicijo. Vse to so sami spravili skupaj s svojimi prihranki. Pa je padel iz zraka mož, trdo prejel za vrvico in jih napel. Možički so stopili "pozor". Tedaj pa je zagrmelo po vojaško: "Vsi možici v eno društvo in na eno vrv: Marš!" — Eden, dva, eden, dva, so marširali možici kot jih je vlekel mož, ki je držal vrvice in "trdno so se povezali" naše debelejšo vrv ter vpili: "Živila svoboda!"

Pa se je zgodilo, da vsi niso hoteli v eno društvo. Ti so rekli, da je staro samopomoč boljša, kot nova svoboda na vrv... Pa so možički na vrv začeli vpiti tistim, ki niso hoteli postati možici na vrv: "Izdajaleci, reakcionarji, v arest z njimi! Živijo svoboda! Živijo mi!"

Pa še bi to storijo lahko naprej opisovali. Naj bo dovolj. Onim, ki so kot možici na vrvici dajemo le en svet: Saj ni treba, da poslušate nas! Mislite le s svojo pametjo in glavo! Ali je treba, da se vam "tovariši", ki vas imajo na vrvici, posmehujejo, ko skačete, vpijete in se prekučujete tako, kot vas oni vlečejo... Saj ste sami toliko pametni, da boste razlikovali belo od črnega, lačnega od sitega in da ni svoboden tisti, ki sedi v arestu, ampak, da je svoboden tisti, ki ne sedi v aresztu. Postanite zopet pravi možje in Vi recite tistim, ki vas vlečejo na vrvicah: "Marš!"

Naši akademiki v Španiji

Madrid, februarja.

Slovenski katoliški akademiki v emigraciji so se dolgo časa trudili, da bi si ugotovili možnosti za nadaljni studij. Nekaj jih je studiralo na raznih visokih šolah v Italiji, toda stalno je bilo treba premagovati razne formalne težave pri izpitih ali pa pri nostrifikaciji izpričeval, tako da je bilo jasno, da v Italiji ne bo mogoče izvesti studij v redu in do koncu.

Zato je bilo tem lepše in pomembnejše vabilo španskih katoliških organizacij, ki so v okviru Pax Romana, dijaške katoliške mednarodne organizacije, sklenile, da pomagajo dijakom — beguncem vseh dežel, da bi mogli končati studij tisti, ki so že doma bili na visokih šolah in pa tisti, ki so v begunstvu končali kakšno srednjo šolo in se

usposobili za studij na visokih šolah.

V letu 1947 so začele odhajati v Španijo prve skupine slovenskih visokošolcev in letos d. 2. januarja je prišla spet večje skupina iz Rima in sicer čez Genovo in Barcelono. Tako so organizirali novo stavovsko društvo "Danica", ki že lepo dela. Med nje prihaja g. dr. Kollarč, duhovnik reda lazarirov. Predsednik društva je Merala.

"Danica" pa je članica Zveze Slovenskih Katoliških Visokošolcev, ki je trenutno edina slovenska katoliška akademika organizacija, ki redno in pravilno deluje. Inta zveza pripravlja sedaj občni zbor, ki bo izveden pismeno, ker so posamezni odseki organizacije še v raznih državah Evrope.

Večja skupina, ki pripada isti

Zvezi, je tudi v Barceloni. Tam so dosedaj trije slovenski katoliški akademiki, kmalu pa jih pride tja še. Verjetno je, da se bo posrečilo, da bodo v Zaragozo prišla slovenska dekleta, ki so slušateljice na visoki šoli. Tri slovenske dijakinje bodo prišle studirat tudi v Barcelono.

Zveza izdaja tudi svoje glasilo, ki nosi ime "Nova doba". Dosedaj je revija izhajala v Italiji, poslej bo pa v Španiji. V Španiji bo tudi izšel drugi zbornik pesmi; prvi zbornik je izšel lani v Italiji pod naslovom "Naša pesem". Nova zbirka bo imela isti naslov.

Med španskimi tovariši se naši akademiki počutijo zelo dobr, in povsod nalete na popolno razumevanje. Zlasti člani Katoliške akcije gredo našim dijakom na roko.

Vseh begunskih dijakov je trenutno v Madridu 130. Večina teh beguncev stanuje v kolegiju, ki ga je vzela v najem "Obra católica de

asistēcia universitaria". Pripravljajo pa se sedaj za begunce nek poseben kollegij v univerzitetnem mestu, v katerem bo prostora za 500 ljudi. Španski katoliški krog se trudijo, da bi v podpori katoliškim akademikom beguncem poonovili akcijo svojih prednikov, ko so v času protestentskih ekscesov pred stoletji preganjali katoliške dijake in jih prisilili na umik v Španijo; kjer so tedaj naleteli na veliko gostoljubnost in podporo.

Sedaj imajo vsi dijaki — begunci v Španiji zagotovljen studij do diplome, hrano ter stanovanje ter po sto pezet mesečno; jasno je to za naše dijake izredno velika podpora.

V Madridu bo tudi v kratkem začela izhajati mednarodna katoliška akademika revija "Santiago", v katero bodo pisali tudi slovenski dijaki. Revijo bo najbrž začel "Instituto Hispano - americanus".

Kako žive Slovenci v Comodoro Rivadavia

Z veliko skupino slovenskih beguncev, ki je prišla na parniku "Santa Cruz", je nekaj njih imelo to veliko srečo, da so takoj našli zaposlitev pri petrolejski družbi v Comodoro Rivadaviji. Zelo veseli smo, da lahko našim čitateljem posredujemo njihove, prve vtise na njihovih novih službenih mestih. Tako nam pišejo med drugim:

"Zapustili smo živahni Buenos Aires in se preselili v samoto. Pa nam ni žal. Res je tukaj naša naselbina daleč proč od prometnih žil ter živimo popolnoma svoje življenje, vendar pri delu, pri oblini jedi in spanju nimamo nujne potrebe, da bi še kako zabijali čas.

Iz Buenos Aires smo odpotovali semkaj z letalom (pisarniško vsebje) in je bil polet kar prijeten. Dvignili smo se ob petih zjutraj in je bilo še temno. Dali so vsakemu časopis na pot in je tako lahko vsakdo od nas bral, če že ni hotel spati. Leteli nismo visoko, saj tudi nima smisla nad to širno ravnino, kjer smo opazili le redke nizke bajtice, nič nvearne zračnemu prometu. Okrog osme ure smo prispeli v Bahio Blanco, kjer so nam dali zajutrek. Nato smo se kmalu dvignili in ob 10. uri pristali v Trecheru in okrog 12. ure smo prileteli v Comodoro Rivadavijo.

Na letališču sta nas čakala dva uradnika podjetja, kjer smo dobili službo. Odpeljala sta nas v 19 km oddaljeno naselbino, kjer so naprave petrolejske družbe. Cela naselbina je v dolini med hribki in je prav prijetna. Naselbina sestoji iz hišic, ki so krasne, posebno lepe so tiste, ki so bile zgrajene v zadnjih letih. Med temi hišami so hiše za samece in hiše za družine. Samske hišice imajo po štiri sobe, v vsaki sobi je postelja, miza, dva stola, naslonjač, vse zadostno oblažnjeno in plinska peč; vsaka samska hišica ima eno kopalnico s štirimi umivalniki in še nekaj pritiklin. Delavci imajo po dva ali pa tudi po eden eno sobo; pisarniško osebje ima vsak sam svojo sobo. Zlasti lepe in prostorne pa so družinske hišice, ki imajo več sob. Okrog hiše je vrtiček s precej visokim drevjem.

Hišice so zidane verjetno v nizozemskem slogu, le mlina na veter ni nobenega. Uradni jezik v pisarnah in pri delu je španski in deloma angleški in se zato z angleščino dobro izhaja. Torej za eno leto sem se zabil tukaj in zelo verjetno je, da se tudi pozneje ne bom premikal.

Priložnostni nakupi, prodaje in zamenjave

FOTOGRAFSKIH APARATOV IN SESTAVNIH DELOV,

filmskih projektorjev — leč, povečevalcev, mikroskopov, pisalnih, računskih in razmnoževalnih strojev.

José Karlsberg

L. N. ALEM 661, 3 nadstr., štev. 6
T. A. 32-0830

MARIBORSKE USMILJENKE OBSOJENE

KAJ JE NOVEGA V ARGENTINI

Pred mariborskim okrožnim sodiščem je bila dne 27. decembra 1947. razprava proti skupini ljudi, ki je ilegalno spravljala ljudi čez mejo in vohunila za neko tujo državo, kakor pravi komunistična obtožnica. Na zatožni klopi so bili poleg redovnic-usmiljenk tudi župnik nemške narodnosti in skupina ljudi z meje, ki da so baje pod vplivom župnika vohunili in spravljali ljudi čez mejo.

Poročilo ljubljanskih listov pravi, da je na razpravi tožilec dokazal krivdo vseh obtožencev, teh „agentov mednarodne reakcije“, ki da so naposled „svoja dejanja skesanano priznali“. Razprava bi naj bila baje tudi ovrgla „licemersko trditev“, da se usmiljenke ne povejo s politiko in da jih „zunanji svet za samostanskim zidovjem ne zanima“.

Sodišče je izreklo naslednjo obsodbo: sestra *Lotrič Marija*, usmiljenka v mariborski bolnišnici je bila kaznovana na 4 leta prisilnega dela z odvzemom prostosti in izgubo vseh pravic za eno leto; sestra *Pučnik Rozalija*, bolničarka v Prevaljah, je bila obsjeta na 6 let odvzem prostosti in na izgubo pravic za 3 leta; duhovnik *Stikler Valentin* iz Črne v Mežiški dolini je bil obojen na 7 let prisilnega dela in na trajni izgon po

prestani kazni; *Kumpej Marija* iz sv. Daniela na 5 let odvzem prostosti in izgubo pravic za 2 leta ter nato na izgon iz prebivališča za dobo 2 let; *Kumpej Mihael* iz sv. Daniela na 6 let odvzem prostosti in zaplambo vsega premoznega in na izgon za dobo treh let; *Kumpej Uršula*, *Drug Jakob* in *Kumpej Ciril*, vsi iz sv. Daniela, vsak na 4 leta odvzem prostosti in na izgon za eno leto; usmiljenka *Pristovšek Marija* iz Maribora na 3 leta odvzem prostosti in na izgubo pravic za dve leti, usmiljenka *Piškur Marija* iz Splošne bolnice v Mariboru na 16 mesecev; *Plevnik Marija* iz Maribora na 14 mesecev odvzem prostosti; *Rifl Marija*, gostilničarka v Prevaljah, in *Markusi Ivana*, gospodinja v Mariboru, na po 6 mesecev prisilnega dela z odvzemom prostosti, *Janša Uršula* in *Ajdnik Pavlina* iz Maribora sta bili pa oproščeni.

Javni tožilec se je v svoji obtožbi surovo izražal o delovanju redovnic in jih klevetal z najrazličnejšimi očitki; vse to spada v splošen okvir gonje sedanjega režima proti veri in njenim predstavnikom v Sloveniji, obenem pa je režimu tudi dobrodošlo, da odstrani iz bolnišnic in zdravstvenih zavodov zadnje redovnice, ki so še pomagale bolnikom.

Komunistični listi v stiski

Ljubljanska „Ljudska pravica“ se silovito jezi na „preganjanje“ in „rovarjenje“ proti slovenskim „progresivnim“ (to je: komunističnim) listom v Združenih državah. List se razburja nad gonjo, ki da jo vprizarja skupina „kvanglingovcev“ v Združenih državah proti „Enakopravnosti“, „Prosveti“ in sedaj tudi proti „Proletarcu“.

Ravnatelj Zadružne zveze v Ljubljani in znani slovenski javni delavec g. Gabrovšek Franc živi že skoraj sedem let v Združenih državah. Pred odhodom v Združene države je bil državni poslanec in je v vsem našem življenju igral tako vodilno vlogo, da je pozneje njegova beseda tudi v Združenih državah mnogo pomenila. To tistovcem gotovo ni bilo po volji in zato so potem, ko so zasedli Slovenijo, hitro sestavili proces proti njemu in mu naprtili celo vrsto grdobij, katerih seveda ni mogel iti ovreč. Pač pa so tiste laži z ljubljanskega procesa po vrsti objavljali ameriški slovenski listi, ki so v službi titovske propagande. V Združenih državah pa ne vladajo komunistična diktatura in tam so sudišča, kjer ni mogoče obsoditi koga na podlagi lažnih navedb. Tudi so tam še sudišča, ki znajo zasiliti čast vseh poštenih prebivalcev. Ko so totej „Enakopravnost“, „Prosveta“ in „Proletarci“ objavili podatke iz ljubljanskih razprav, ki so za g. Gabrovško neresnične in žaljive, je g. Gabrovšek vložil proti vsem trem listom tožbo zaradi razdaljenja časti in zahteval cd. „Enakopravnosti“ 200 tisoč dolarjev odškodnine; od „Prosvete“ zahteva 500.000 dolarjev in sedaj še cd. „Proletarca“ 500.000 dolarjev. V celoti tudi 1.200.000 dolarjev.

To pa je najbrž znesek, ki ga tudi Tito ne zmore kar tako hitro nakazati svojim ameriškim agitatorjem, ki so zašli sedaj v tako zagato.

Predsednik argentinske republike, general Juan D. Perón je obiskal Cordobo, kjer mu je univerza podelila častni doktorat. Obenem je predsednik Perón pristosoval celi vrst prireditve, ki so v zvezi z velikimi javnimi deli, ki jih vlaža izvaja, oziroma začenja izvajati v provinci Cordobi.

Nova železniška zveza s Pacifikom. — Med Salto in Antofogasto je bila sedaj dograjena velika železniška proga skozi in čez Ande, ki veže severni del Argentine s Pacifikom. Novo železniško progo, ki je na argentinski strani dolga nad 500 km in doseže ponekod višino nad 4000 m nad morjem, je odprt minister za javna dela na veliki slovensnosti, ki je bila na obejmi postaji med Argentino in Čile v Socampi. Progo je zgradila država in so vsa dela trajala nad 20 let.

Novo tajništvo za prosveto. — S posebnim ukazom je vlada ustanovila tajništvo za prosveto (vzgojo) in za prvega državnega tajnika z rangom ministra je bil imenovan dosedanji argentinski ambasador v Washingtonu dr. Ivanisević.

Nakup letal v Italiji. — Argentinska vlada se je pogodila z družbo FIAT v Italiji za nakup 70 letal. Vsa letala bodo takoj poslana v Argentino. Od teh je 65 vojaških in 5 prevoznih letal.

Pogajanja med Argentino in USA. — Ameriški in argentinski listi pišejo, da se pripravljajo pogajanja velikega obsega med Argentino in Združenimi dr-

žavami. Nekateri menijo, da bodo najprej pogajanja za novo trgovinsko pogodbo in drugi zopet menijo, da se bodo začela pogajanja za obrambno pogodbo. Vsekakor se bodo pogajanja začela tedaj, ko bo imenovan novi ambasador v Washingtonu.

Letalska pogodba med Italijo in Argentino. — Letalska pogodba med Italijo in Argentino je bila podpisana v Rimu in sicer bo pogodba urejela nadaljnji redni promet med Argentino in Italijo.

Anglija je prodala argentinski vladi vojaška letala in sicer za 20 milijonov funtov. — Letala so že v Argentini in sicer je prišlo iz Anglije 12 velikih štirimotornikov vrste Lincoln in 100 najmodernejsih rakettih lovskih letal. Vsa letala so prispevala v Argentino tako, da so jih vodile argentinske letalske posadke.

Združene države Severne Amerike so v zadnjem letu postale največji izvoznik premoga v Argentino. — V letu 1947 so USA izvozile v Argentino 953.365 ton premoga in iz Južne Afrike je dobila Argentina 381.000 ton premoga; v letu 1948 pa je bilo skoraj obratno, ko je Južna Afrika izvozila v Argentino 651.000 ton in USA 413.000 ton.

Argentinska vojna mornarica je na poti v vode ob Antarktiki, kjer bodo ladje opravile svoje letne manevre. Na eni izmed argentinskih mornariških postojank je prebivalstvo izročilo poveljnišku brodovju kip Matere Božje „Morska zvezda.“

Mohorjeva Družba v Celovcu Obnovljena

Tisti koroški Slovenci, ki so proti komunistom, so si že dolgo prizadevali, da bi obnovili Mohorjevo družbo v Celovcu. Obnovitev Mohorjeve družbe v Celovcu je bila tem bolj potrebna, ker so se komunisti v Sloveniji polastili tudi Mohorjeve družbe v Celju in sme sedaj v Celju izhajati samo tisto, kar je komunistom povsčiči. Koroškim Slovencem se je sedaj posrečilo delovanje družbe na Koroškem obnoviti. To pa seveda komunistom ni bilo po godu in so se vse pretege trudili, da bi ne samo preprečili obnovitev, ampak da bi se

polastili tudi tistega imetja, ki ga je imela Mohorjeva družba v Celovcu. Slovenski komunistični tisk se je zlasti strupeno zaletaval v družbinega predsednika msgra. Podgorca, ki se je za požitev družbe najbolj trudil. Toda ves njih bes je bil zaman, kajti novembra 1947 je bila družba obnovljena in je bil izdan najprej družbin Kolegar. Ko se je to zgodilo, so pa začeli komunisti z drugo taktiko in so objavili v svojih listih, da so prišli na Koroško zastopniki celjske Mohorjeve družbe in da je izvoz knjig iz Celja na Koroško zagovoren. Tako so hoteli komunisti ljudi odvrniti od tega, da bi kupovali knjige celjske Mohorjeve družbe. Res so se pri msgr. Podgorcu oglasili štirje zastopniki iz Celja in še zastopnik Titove vojske, neki major Primožič. Toda titovci so morali oditi, ne da bi, kaj dosegli in msgr. Podgorc jim je med drugim povedal tudi tele besede: „... Kako morete zahtevati od mene, ki sem celo življene delal za koroške Slovence in to kolikor je bilo v moji moći, da bi pred svojo smrtjo napravil ta zločin, da bi narodno imetje koroških Slovencev izročil mednarodnim zločincem?“

Za letos je Mohorjeva družba v Celovcu izdala Kolegar v 7000 izvodih in bo izdala še večernice. Za drugo leto pa pripravlja izdati Kolegar, večernice in molitvenik. Kolegar obsegata 100 strani in je zelo pester. Družba računa na naročnike tudi cd drugod, pa tudi za letošnji začetek je številka 7000 naročnikov kar lepa.

PISMO LJUBLJANSKEGA ŠKOFA DR. GREGORJA ROŽMANA SANLUŠKEMU ŠKOFU DR. E. DI PASQUO

Globoka hvaležnost, ki jo ljubljanski škop Prevzv. Gregorij Rožman občuti ob gostoljubnem sprejemu slovenskih bogoslovcev, ki so ga bili deležni od strani sanluškega škofa Prevzv. dr. Emilija A. Di Pasquo, odseva iz latinskega pisma ki mu ga je v teh dneh poslal in se v prevodu sledi glasi:

Prevzvišeni in prečastiti gospod:

Z bratovsko ljubezni in širokosrčnostjo ki je nikdar ni mogoče dovolj prehvaliti, si nudil mojemu višemu semenišču in bogoslovni fakulteti streho in dom. Kot ljubljanski škop, ki sem enako kakor semenišče ubog begunec, se Ti za tako izredno in junačko dobrotljivost prisrčno zahvaljujem. A kaj Ti more nuditi moja hvaležnost? Z ničemer Ti ne morem drugače povrniti, kakor da pred Vsemogučnega izlivam svoje uboge prošnje, da Ti On povrne z milostmi in svojim bogatim blagoslovom. Preblažena Devica, ki je kot Srednjica vseh milosti posebna varuhinja našega bogoslovja, naj prosi za Tebe in Tvojo čredo. Jaz in moji bogoslovci bomo vsak dan Njej priporočali Tvoje zadeve in jo prosili, da bi po Njeni materinski priporočnji iz našega — sedaj tudi Tvojega — semenišča izšli sveti, goreči in apostolskega duha napolnjeni duhovníki, ki bodo znali za rešitev duš delati in trpeti, kjer koli jim bo božja Previdnost odmerila delo v svojem vinogradu.

Prseč Boža vse dobro za Tebe ostajam Tvoji prevzvišeni visokosti hvaležen in globoko vdanci brat

GREGORIJ ROŽMAN,
Škop ljubljanski.

PODPIRAJTE
NAŠ LIST!

Novice iz Slovenije

Poroka. — V Gorici sta se poročila Lipičar Valentin in Lipičar Marija, oba iz občine Kal nad Kanalom. Ženin je bil v letu 1931 od posebnega sodišča v Rimu obsojen na 30 let zapora.

Titovi smučarji na olimpijadi v St. Moritzu. — Na olimpijske igre v St. Moritz so prišli tudi Titovi smučarji. Bili so sami Slovenci. Ves čas pa so bili silno zastraženi in vsak smučar je imel vedno ob sebi po dva agenta OZNE. Niso smeli govoriti z nikom in nikam niso smeli iti posamično. Na mnogih se je videlo, kako so pobiti in žalostni. Prav tako zastraženi so bili tudi sovjetski smučarji, ki pa so prišli na olimpijado samo kot opazovalci. Slovenski smučarji pa so se zelo slabo odrezali. Prvi jugoslovenski smučar se je prernil na 40. mesto in v edino tolažbo mu je moglo biti, da jih je bilo še nekaj za njim. Včasih pa so naši telesnosportni predstavniki na raznih mednarodnih prireditvah zasedali tudi prva mesta. Torej tudi v sportu silen padec nazaj.

Razpuščena verska komisija. — Pred dvemi leti je bila v Ljubljani pri slovenski vladi ustanovljena komisija za versko-cerkvena vprašanja. Komunisti so te komisije ustanovili za to, da bi širile propagando proti Vatikanu in pravljale ustanovitev "narodne cerkve". Ker pa komisija ni imela nobenega uspeha, je bila razpuščena.

Aretacije na Primorskem. — Komunistična narodna zaščita je v soboto dne 7. februarja zaprla v Solkanu gostilničarja Mirka Mozetiča, gostilničarja Avgusta Řavnika in njegovega sina tergo. Čadež. Vzroki aretacije niso znani, verjetno je pa, da so jih zaprli zato, da bi jim odvzeli obrtnice.

Ranjen pri prehodu čez mejo. — Dne 11. februarja je bil v glavno bolnico v Trstu prepeljan 28 letni Mirko Kocjančič od Sv. Antona pri Kopru. Okrog petih zjutraj je skušal skrivaj prekoraciči mejo med cono A in B. Titovci so strelijali za njim in ga zadeli.

Aretacije v taboriščih v Italiji. — Dne 13. februarja so v taborišču v Senegalliji aretirali inž. Padarja. Direktor taborišča je Padarja odpeljal iz taborišča proti mestu, toda sredi vožnje so avto ustavili karabinerji, Padarja vklenili in ga odvedli s seboj. V taborišču samem so nato prijeli še Silo, Poklarja, Cvetoviča in še nekaj drugih. Naslednji dan je ravnatelj taborišča ustavil izhajanje taboriščnega lista "Slovenski begunec", ki je stal zelo blizu Padarju. List je ostro pisal proti emigraciji in napadal vse tiste, ki so se trudili za organizacijo emigracije.

Končal na vislicah. — Iz Trsta poročajo, da je tjakaj iz Ljubljane prispeval novica, da je bil v Ljubljani obešen Joško Medved. Včasih je bil lastnik tekstilne tovarne pri Ljubljani in je bil v dužabnih krogih zelo znan.

Pokoli političkih jetnikov. — Veliko število političnih ujetnikov so iz mari-

borske kaznilnice pred kratkim odvlekle neznanom in od teh se dosedaj še nobeden ni javil. Zelo verjetno je, da so vse pobili.

Koliko jih je v zaporih in taboriščih? — V Titovih ječah in po koncentracijskih taboriščih v Jugoslaviji je zaprtih najmanj 500.000 oseb. Režim v ječah in po taboriščih je strašen.

Ljudi selijo iz področja ob meji. — Ob meji so titovci uveli varnosti pas, ki je sedaj širok 25 km. Vsi ljudje morajo ven iz tega področja in kogar zatočijo v tem področju, ga takoj ustrelje. Vse ljudi selijo v Bosno in tako so zlasti iz mariborske okolice že mnogo ljudi odvedli v Bošno. Ljudje se vprašajo, kaj bo iz Maribora, če bodo vso njegovo okolico odselili, oziroma pobili.

Vrnili so se iz raja... — V Kanado se je pred kratkim vrnilo dvanajst Hrvatov, ki so pred nekaj meseci z velikim navdušenjem odšli v Titov "raj", ker v kanadskem "peklu" ni mogoče živeti. Sedaj so se pa vsi razočarani vrnili v "pekel" in glavni agitator, neki Ivo Šlentič, je izjavil, da bo sedaj v kanadskih listih "razkrinkal" resnico o "raju."

Odbor za pomoč grškemu ljudstvu je bil ustanovljen v Ljubljani. Propagandni članek za ta odbor je napisal dr. M. Šnuderl, v odboru pa so člani: Hegler Jože, Ribičič Roza, Stepišnik Drago, Kalin Boris, Bernot Živko, dr. Milko Kos, dr. Franja Bojc, Nedlog Janez, Krajger Lojze, Dekleva Marica, Križnar Ivko, Boruta Ana, Slambergar Viljem, Cetin Miro, Suhadole Anton, Mazovec Lado, Taurer Silva, Skodlar Jože, Modrijan Pavel, Čehovin Franc, ing. Rado Stegu, Čibej Boris, Košir Ferdo, Luštek Miro.

Umrli so: Ivan Meden iz Dobrunj, Minka Urbanc, roj. Medič, dr. Anton Stuhec, Jenič Ivan, gostilničar v Novem mestu, Milan Krek, (nenadoma) šolski upravitelj Lovro Perko, Alojzij Pipp, strok. učiteljica Anka Ažman, Ludovika Ureve, lekarnar Ivan Pokorný.

Iz Trsta poročajo, da so pred kratkim v Ljubljani zaprli te zdravnike: dr. Finkovo, dr. Rakovec in dr. Dragaša. Razlogi aretacij še niso znani. V Trstu se tudi širijo glasovi, da je iz Ljubljane pobegnil eden izmed vodilnih članov Ozne, ker da je obupal nad politiko komunizma.

Komunistične agente v begunskih taboriščih v Italiji preganja policija na vso moč. Začetkom februarja je policija aretirala mnogo rdečih zaupnikov v raznih taboriščih; aretacije se nadaljujejo.

Slovenski bogoslovci, ki se iz Italije odpravljajo v Argentino, da se priključijo prvi skupini bogoslovja, ki je že prišla v San Luis, so zaprosili za sprejem pri sv. očetu. Sv. oče je slovenske bogoslovce ljubezni sprevzel v posebni avdijenci; spremljala sta bogoslovce p. Prešeren in prof. Lenček.

Komunisti v Anconi so imeli posebno radijsko postajo, s katero so obveščali parnike na Jadranu, ki so iz Jugoslavije vozili orožje italijanskim komunistom, kje se naj izkrcajo oziroma pristanejo. Policija je sedaj to postajo odkrila in s tem tudi mrežo točk ob italijanski obali, kjer so bila tudi prva skladista tega orožja.

Ravnatelj taborišča v Trani, kjer je tudi mnogo slovenskih beguncov, Davidge, je bil odstavljen in na njegovo mesto je bil imenovan Todorovič iz osrednje pisarne IRO-a v Rimu.

Proces proti tatovom v mariborskih tekstilnih tovarnah se je zaključil tako, da so bili zaradi spekulacij in silnega nereda v vodstvu tovarn obsojeni naslednji: Sluga Stefan in Postržin Alojz na smrt z ustrelitvijo, Janžekovič Alojz na 20 let odvzema prostosti s prisilnim

RAZPRAVA PROTI PRIMORSKEMU DUHOVNIKU

Iz Trsta nam poročajo, da je bila januarja pred goriškim okrožnim sodiščem v Postojni razprava proti 58 letnemu župniku Ivanu Pišotu z Vrhpolj pri Vipavi. Pred sodiščem so ga titovci postavili „zaradi njegovega protiljudskega delovanja in ponašanja“. Bil je spoznan krivim in sicer: da je od konca avgusta 1941. kot župnik na Planini pri Vipavi ovadil italijanskim karabinerjem štiri domačine, pri čemer da je dva med njimi označil kot glavna komunistika, ker da sta nabirala podpise na vasi za njegovo premestitev s Planine. Vsled te ovadbe da so bili nato vsi trije v zaporu. — Nadalje mu očita obtožnica, da je v svojih nedeljskih pridigah lansko leto agitiral proti „prostovoljnemu“ nedeljskemu delu, ker da se pri teh delih mladina pohujšuje, odvrača od

nedeljske službe božje in da bi bilo treba vse tiste, ki širijo Marxove in Engelsove nauke odstraniti. Govoril je tudi, da delo sedanjih ministrov ne more roditi uspeha, ker nima božje pomoči. Tožilec mu je zato očital, da je izrabljajo prižnico za borbo proti „pridobitvam osvobodilne borbe“. — Župnik Pišot je bil obsojen na 4 leta prisilnega dela z odvzemom prostosti in na 2 leti izgube političnih in državljanских pravic.

Nikdo na Primorskem ne bo verjel, da bi bil katerikoli primorski duhovnik kdaj koga naznani italijanskim karabinerjem. Našli so tiste „priče“ zato, da so se lahko znesli nad katoliškim duhovnikom, ki je moral svoje vernike opozoriti na nevarnosti, ki jih za versko življenje prinaša brezbožni komunizem.

LUDJE V JUGOSLAVIJI STRADAJO

V Jugoslaviji je zavladala lakača. Zakaj? Po žetvi se kmetje izročili oblastem, kar je bilo določeno po zakonu. V novemburu pa so oblasti zahtevale od kmeta tisto, kar je imel pravico pridržati; tedaj so oblasti obljudile, da bodo že dale žito za seme. Toda ljudje vedo, kam je odšel ves živež, ki so ga oblasti rekvirirale. Vse je odšlo v Sovjetsko Rusijo, velik del pa tudi v vojaška skladišča.

Zaradi tega so že v novemburu delili na karte kruh, ki je bil napol iz pšenične in napol iz koruzne moke. Toda od decembra naprej se dobi samo kruh iz koruzne moke. V zadnjem času pa je prehrana razdeljena takole: "delovna edinica" dobi mesečno 4 kg koruzne moke, 2 dl olja ali masti in 15 dkg sladkorja. To je vse, kar se dobi na živilske izkaznice in karte dobe delavci, uradniki, oziroma tisti, ki so zaposleni. Vsi drugi, žene, otroci starčki in za delo nesposobni pa si morajo kupovati živež na prostem trgu. Toda na prostem trgu je težko kaj dobiti, ker kmet ničesar več nima, državne trgovine pa so skoraj da prazne. Cene na prostem trgu pa so naslednje: pšenica po 80 do 150 din, olje ali mast po 150 do 200 din, jajce 10 do 15 din, čevlji stanejo 4500 din. Manjših predmetov, kakor igel, sukanca, žebljev in slično pa sploh ni mogoče dobiti. Mesa že od novembra niso več delili.

Tudi med vojaki se je hrana poslabšala. V vojašnicah je nezadovoljstvo zelo veliko in je morala zelo pada. Vendar je režim strog.

delom, Muršak Jože na 15 let prisilnega dela, Kolmančič Ivan na 10 let, Jezenko Jože na 9 let, Riter Leopold, Slik Franc, Satler Ivan, Janžekovič Franc na po 8 let prisilnega dela, več drugih pa na odvzem prostosti s prisilnim delom od 7 do 1 leta.

Sprememba v ljubljanski vladi. — Ker je bil bivši minister za industrijo v slovenski vladi Fran Leskošek imenovan za ministra industrije v beograjski vladi, je bil za ministra industrije v slovenski vladi imenovan podpredsednik vlade dr. Marjan Breclj. V vseh komunističnih režimih so za ministre industrije vedno imenovani ali najbolj zvesti člani komunistične partije ali pa sicer strokovnjaki v marksistični ekonomiji. Ali mora tedaj biti dr. Breclj zelo vodilen v slovenskem komunizmu ali pa so mu dali to ministrstvo, da si „polomi zobe“, ker sicer sam nikdar ni bil kak poseben strokovnjak za gospodarska vprašanja.

Pripravljam se tudi številni procesi proti tistim, ki so včasih titovcem izkazovali velike podpore. Po vseh delih države sedaj te ljudi zapirajo. Ti so se pred kratkim vodili razna gospodarska podjetja sedaj jih pa bodo titovske oblasti postavile pred sodišče, če da so oni krivi gospodarske stiske.

Sedaj ne uporabljam več za prisilna dela političnih kaznjencev, ki so bili obsojeni na več ko pet let ječe. Vtaknili so jih nazaj v kaznilnice, ker so premnogi z raznih del pobegnili. Toda v zadnjem času so že začeli vtikati v kaznilnice tudi tiste, ki so bili obsojeni na manj ko pet let. Neki tak politični kaznejec je delal v boskikh rudnikih in sicer je moral delati po osem ur na dan; če ni vzdral, so ga prisilili, da je moral delati celo po 10,12 in še več ur in to vse dotlej, dokler ni opravil tisto delo, ki mu je bilo naloženo. Tam je videl, da je vso izkopano rudo takoj prevzela ruska komisija in jo odpeljala proti vzhodu. Zadnji čas pišejo titovski časopisi, da manjka masti zato, ker jo je bila treba poslati v Sovjetsko Rusijo in to v zahvalo za "osvobojevanje."

OSEBNE NOVICE

Vesel dogodek. Urh Jože je prišel v Argentino z ladjo Buenos Aires začetkom decembra. Njegova žena gospa Urh Andrejka pa je prispela z ladjo S. Cruz. Ni še minilo mesec dni, ko sta bila vesela snidenja v Argentiniji, ko so je doletela nova sreča. Pred nekaj tedni je gospa Andrejka porodila v bolnici emigrantskega hotela prvorodenko, zdravo in krepko deklico. Prvorodenka je tako postala poprej argentinska državljanka, kot pa njeni starši. Gospa Andrejka in g. Jože! Čestitamo in želimo vso srečo!

Poroka. — Prva poroka med Slovenskimi begunci v Argentiniji. Dr. LOZAR Anton, ki je uslužben kot poslovodja pri trgovski firmi v Bahia Blanca, se je pretekel teden poročil z gospodijo Marijo DOBLEKAR. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Tiskovni sklad!

Za Tiskovni sklad "Slobodne Slovenije" so darovali: N. N. 25 dolarjev; N. N. 11 pesov; N. N. 10 pesov. Iskrena hvala! Čitatelje in prijatelje lepo prosimo, da nas podpro in darujejo v naš sklad!

"SVOBODNA SLOVENIJA"